

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

18) Anden behandling af lovforslag nr. L 59:

Forslag til lov om ændring af lov om Lønmodtagernes Dyrtingsfond og lov om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Af Lykketoft (S) m.fl.

(Fremsat 3/11 87. Første behandling 26/11 87. Betænkning 14/12 87).

Der var stillet 9 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling**Bakholt (S):**

Hensigten med det forslag, Socialdemokratiet har fremsat, var jo at sikre, at vi fik nogle bedre og mere fleksible investeringsregler for Lønmodtagernes Dyrtingsfond og for ATP end dem, der er gældende i dag, og det har vi gjort ud fra en samfundsøkonomisk og en erhvervs-mæssig nødvendighed. Det er med tilfredshed, vi nu kan konstatere, at der står et stort flertal bag de ændringer, der er aftalt mellem Socialdemokratiet og regeringen, ganske vist ikke helt efter den model, vi har fremlagt, men vi betragter de ændringsforslag, der nu er aftalt, som et skridt i den rigtige retning.

Vi har også fremsat forslag om at inddrage repræsentanter for de ansatte i den praktiske forvaltning af de investerede midler. Den sag er der jo ikke fundet nogen løsning på, og vi beklager meget, at det ikke har været muligt at skaffe et flertal for den, men den sag vil vi arbejde videre med, og håber, at vi på et tidspunkt kan finde en løsning, der kan skaffe et bredt flertal for den del af det også.

Jeg skal dermed også meddele, at vi selvfølgelig derfor også kan stemme for de ændringsforslag, arbejdsministeren har stillet.

Kent Kirk (KF):

Jeg skal på den konservative folketingsgruppes vegne sige, at vi er meget tilfredse med det flertal, der nu kan danne sig vedrørende Lønmodtagernes Dyrtingsfonds og ATP's muligheder for at investere i dansk erhvervsliv. Vi sagde allerede under førstebehandlingen af det socialdemokratiske lovforslag, at vi meget gerne ser, at man har den bedst tænkelige mulighed for at investere i dansk erhvervsliv, så pengene er aktive.

Men specielt er vi meget tilfredse med, at Socialdemokratiet og LO nu helt klart accepterer, at disse fonde ikke må få bestemmende indflydelse i dansk erhvervsliv. Det betyder, tror jeg, at der kan skabes så megen politisk ro om disse fondes investeringer, at man stille og roligt kan planlægge langtidsinvesteringer, der også kan være til gavn for arbejdspladserne og for den enkelte virksomhed.

Vi vil selvfølgelig stemme for forslaget, som det foreligger, idet vi regner med, at vi nu i al fremtid har sikret, at fondene ikke får bestemmende indflydelse på danske virksomheder.

Aage Frandsen (SF):

Af de dele, der indgår i forståelsen mellem regeringen og Socialdemokratiet, er det nok dette lovforslag, som vi har mindst forståelse for at Socialdemokratiet synes skal indgå i forståelsen.

Allerede under førstebehandlingen viste det sig, at der var et flertal bestående af Socialdemokratiet, Fremskridtspartiet og Socialistisk Folkeparti i spørgsmålet om at udvide mulighederne for disse to fondes investeringer. Derfor er det lidt underligt, at flertallet i dag mangler, fordi Socialdemokratiet har en forståelse med regeringspartierne på den anden side.

Det gør, at vi må stille en række spørgsmål – også med henblik på, hvordan vi senere skal forholde os til tredjebehandlingen – spørgsmål, som vi forventer at få besvaret. Spørgsmålene rettes både til Socialdemokratiet og for nogles vedkommende også til regeringen.

For det første: Hvorfor ville Socialdemokratiet ikke benytte sig af det flertal, som rent faktisk findes i Folketinget, til at forhøje grænsen

[Aage Frandsen]

fra de 20 pct. til de 40 pct.? Herved kunne det socialdemokratiske forslag på det punkt have været gennemført uændret.

For det andet: Finansministeren siger i en artikel den 15. december 1987 i Frederiksborg Amts Avis følgende: »Vedrørende ATP's og Dyrtdidsfondens forbedrede muligheder for investeringer i erhvervslivet har regeringen fået en ideologisk hegnsplæt slået i, idet de to fonde nu ikke får mulighed for tilsammen at få bestemmende indflydelse. Et godt princip, der ikke kan udhules af et eventuelt flertal i Folketinget.« Disse var ordene fra finansministeren, og undervisningsministeren kvitterer med: »Bravo!« her i salen.

Spørgsmålet er derfor: Betyder dette, at der er tale om et forlig i den forstand, at et andet flertal, S og SF, ikke kan ændre det, fordi Socialdemokratiet har bundet sig ved et forlig?

For det tredje: Hvis der ikke er tale om et forlig i bindende forstand, vil Socialdemokratiet så sammen med SF, når disse to partier har flertal sammen, medvirke til at få fjernet bestemmelsen om, at de to fonde ikke må have bestemmende indflydelse?

For det fjerde: Det er ikke kun finansministeren, der har brugt udtrykket »hegnsplæt« i denne forbindelse. Det har den socialdemokratiske formand også, men på en lidt anden måde. Hr. Svend Auken formulerede sig sådan i Aktuelt den 13. december 1987:

»Vi kan ikke flytte hegnsplæne med regeringen, bortset fra f.eks. den store reform, der giver Lønmodtagernes Dyrtdidsfond og ATP langt bedre muligheder for at investere i og beskytte danske arbejdspladser.«

Mener Socialdemokratiet virkelig, at der med det, Socialdemokratiet har aftalt med regeringen, og med det ændringsforslag, vi skal tage stilling til i dag, er flyttet hegnsplæne? Jeg tror ikke, det var den form for flytning af hegnsplæne, Thomas Nielsen talte om, da han i sin tid lancerede udtrykket.

Spørgsmålet er derfor, om »hegnsplænen« er blevet brugt i forbindelse med, at hegnet er flyttet, sådan som hr. Svend Auken siger, eller om hegnsplænen er brugt til at forhindre, at hegnet er flyttet, sådan som finansministeren siger.

For det femte: Det er fremgået af dagspressen, at der har været en vis uenighed om, hvad ikke-bestemmende indflydelse betyder i praksis. Arbejdsministeren har i en udlægning i

Børsen den 11. december 1987 givet sin. Jeg har forstået, at arbejdsministeren ikke synes, det er særlig interessant, hvad arbejdsministeren siger. Men vi synes egentlig, det er ganske interessant, hvad arbejdsministeren siger, specielt hvis arbejdsministeren ville sige her i Folketinget, hvad udtrykket »bestemmende indflydelse« betyder i praksis. Jeg kan godt med det samme sige til arbejdsministeren, at det ikke nytter bare at henvise til Finanstilsynet. Vi vil gerne have en udlægning af, hvad arbejdsministeren mener med udtrykket »bestemmende indflydelse«, lige så vel som vi selvfølgelig også glæder os til at høre hr. Lykketofts udlægning af udtrykket »bestemmende indflydelse«, sådan at vi ved, hvad bestemmende indflydelse betyder, og sådan at man i Finanstilsynet ved, hvad Folketinget mente, og hvad hensigten var, da man vedtog denne lovgivning, som formentlig bliver vedtaget på fredag.

Derfor både til arbejdsministeren og til hr. Lykketoft: Hvad forstår man ved »ikke-bestemmende indflydelse«? Og betyder det, som vi måske vedtager på fredag, at der i Dyrtdidsfonden og ATP-fonden skal sælges ud af aktier? Forventer man det? I den forbindelse kan man jo konkret spørge hr. Lykketoft og arbejdsministeren, om de er enige i de betragtninger om, hvad konsekvensen er, som arbejdsministeren giver udtryk for i Børsen den 11. december. Altså: Er arbejdsministeren enig med arbejdsministeren? Er hr. Lykketoft enig med arbejdsministeren?

For det sjette: De ansattes indflydelse via ATP og Dyrtdidsfonden er jo ikke med i aftalen mellem regeringen og Socialdemokratiet, og det er kun godt. Det er kun godt, netop i betragtning af hvordan aftalen mellem regeringen og Socialdemokratiet har maltrakteret det forslag, som Socialdemokratiet har fremsat, med hensyn til grænsen.

Vi regner derfor med, at det er en af de ting, som vi umiddelbart efter nytår sammen med Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet kan finde frem til. Og vi vil derfor gerne have en bekræftelse af, at det, Det Radikale Venstre sagde ved første behandling, stadig væk står ved magt, sådan at det, vi kan forhandle om, er mindst det, som ligger i det socialdemokratiske forslag, men, som den radikale ordfører allerede dengang gav udtryk for, at man ville gerne gå længere. Det vil vi også meget gerne være med til.

[Aage Frandsen]

Disse spørgsmål forventer vi at få besvaret i dag, og jeg kan til beroligelse for Socialdemokratiet og måske specielt for hr. Torben Lund sige, at disse spørgsmål er stillet af Socialistisk Folkeparti og ikke af en eller anden kustodeagtig person, som hr. Torben Lund mener at jeg skal karakteriseres som. Jeg kan også betro Socialdemokratiet, at det er spørgsmål, som også fornuftige mennesker som fru Ebba Strange og hr. Gert Petersen, som hr. Torben Lund gerne vil kalde dem, synes vi skal have svar på i dag.

Jeg kan fortælle Socialdemokratiet og regeringen, at de samme spørgsmål vil blive stillet igen i morgen under finanslovdebatten, hvis svarene ikke kommer i dag. Vi skal have svar, ikke kun SF. Folketinget skal have svarene, befolkningen skal have svarene.

Til allersidst: Det er min lod som ordfører i denne sag at stille de kritiske spørgsmål til Socialdemokratiet. Derfor er man nødt til en gang imellem at være ganske kritisk over for Socialdemokratiet. Vi har et afbalanceret forhold til det, Socialdemokratiet har indgået aftaler om med regeringen. Dette her er et af de områder, hvor vi må sige at vi ingen forståelse har for, at det skulle være nødvendigt.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg synes, det er en dårlig vane af hr. Aage Frandsen altid at supplere sin tilslutning til gode ideer, Socialdemokratiet får, med den sædvanlige mistænkeliggørelse af, hvad vi nu mon kunne finde på at gøre, og stille spørgsmål, som hr. Aage Frandsen kender svaret på. Der er ikke nogen håndfæstning, der forhindrer ændringer i denne lovgivning på den anden side af et valg. Men jeg må ærligt sige, at når vi har lavet en forståelse med regeringen om de ændringsforslag, der nu er stillet, er det, fordi vi ikke synes, der er noget særlig stort perspektiv i et flertal, der hedder Socialdemokratiet, SF og Fremskridtspartiet. Dette her handler jo også om at skabe et klima for større investering, skabe en forståelse for, at det er en del af en samlet politik, der skal hjælpe på beskæftigelsen, og hvis man tror, at et flertal, der består af S, SF og Fremskridtspartiet, skulle være det mest velegnede til at skabe det klima, så tager man fejl. Derfor har den brede forståelse om dette her som en del af en politik, der kan gå op imod den truende arbejdsløshedsforøgelse, en selvstændig værdi.

Om de ansattes indflydelse vil jeg i øvrigt kun sige, at bestræbelserne efter nytår går ud på at prøve fortsat at forene vore synspunkter med de synspunkter, SF har og De Radikale måske har.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg synes, at det somme tider kan være ganske fornuftigt at stille et spørgsmål, som man i og for sig godt kender svaret på, men jeg kan da ikke kende svaret på spørgsmålet om, hvorvidt det, der er aftalt her mellem Socialdemokratiet og regeringen, har forligsbindinge karakter, specielt ikke, når en så prominent person som finansministeren udtaler, at det rent faktisk betyder det – sådan må jeg i hvert fald udlægge det. Derfor forstår jeg nu hr. Lykketofts bemærkninger på den måde, at der ikke er tale om noget bindende forlig. Jeg forstår også hr. Lykketofts udtalelse sådan, at Socialdemokratiet, i det øjeblik der er et flertal – og jeg kan forstå, at det er ikke nok at sige, det er et flertal, men at det er et flertal af Socialdemokratiet og SF – er indstillet på at ændre de bestemmelser, som vedrører begrænsningerne i at investere, altså bestemmelsen om ikke-bestemmende indflydelse. Har jeg forstået hr. Lykketoft ret, når jeg siger, at det kan et flertal, Socialdemokratiet/SF, lave, i det øjeblik disse to partier har flertal sammen?

Jeg fik derimod ikke svar på spørgsmålet om, hvordan man forstår begrebet »bestemmende indflydelse«. Jeg fik heller ikke noget svar fra hr. Lykketoft på, hvordan man fra Socialdemokratiets side vurderer spørgsmålet i forhold til, hvordan arbejdsministeren har vurderet det i Børsen den 11. december 1987.

Jeg er glad for det svar, jeg fik om medarbejderindflydelse, men jeg fik altså ikke svar på de to andre spørgsmål. Jeg fik heller ikke svar på spørgsmålet om, hvorvidt Socialdemokratiet mener, at det er et sted, hvor man har flyttet hegnspele, sådan som hr. Svend Auken har udtalt. For så synes jeg nok, vi skal passe på med at bruge udtrykket »flytte hegnspele«. Så er det i hvert fald ikke det, jeg normalt forstår ved at flytte hegnspele; det er af noget mere bindende karakter, og jeg tror også, det var det, Thomas Nielsen mente i sin tid.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg er fuldstændig enig med hr. Lykketoft i, som hr. Lykketoft sagde, at der ikke er særlig stort perspektiv i et flertal, der består af Socialdemokratiet, SF og Fremskridtspartiet. Det tror vi heller ikke vil være godt for det danske samfund, de danske arbejdspladser og de danske virksomheder.

Men jeg synes også, at meget af det studie-kredsarbejde, der har været gennemført af Socialdemokratiet og SF, tyder på, at der heller ikke er særlig stort perspektiv i et flertal bestående af Socialdemokratiet og SF.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg synes, hr. Lykketoft skal lade være med at spille fornærmet. Han får nogle meget rimelige spørgsmål fra Socialistisk Folkeparti, som gerne vil have afklaret, hvad dette her betyder. Han får spørgsmålene på baggrund af udtalelser, som hr. Lykketofts forligspartnere er kommet med. Skulle vi ignorere disse udtalelser? Det er muligt, hr. Lykketoft vil ignorere dem, men vi andre kan ikke tillade os at gøre det, og jeg synes egentlig heller ikke, at hr. Lykketoft kan tillade sig at gøre det. Jeg synes, det er forkert at spille fornærmet. Jeg synes, hr. Lykketoft bør svare sagligt på de spørgsmål, som faktisk stilles ud fra god vilje – meget afhænger af svaret på disse spørgsmål.

Vi har fået et af svarene, og det var for så vidt tilfredsstillende, men hvordan stemmer det overens med det, som finansministeren sagde, nemlig at han havde fået slået en ideologisk hegnsæl i, og at dette gode princip ikke kan udhules af et eventuelt flertal i Folketinget? Er det meget uhøfligt at spørge finansministeren, hvad han mener? Mener han, at et andet flertal – der kunne jo komme valg, det skal der efter grundloven på et eller andet tidspunkt, og det kunne så være, at der kom et andet flertal herinde - at dette andet flertal ønskede at ændre disse bestemmelser, sådan at Lønmodtagernes Dyrtdsfond også kan opnå bestemmende indflydelse? Mener finansministeren, at dette vil være et brud fra Socialdemokratiets side, på et indgået forlig? Det synes jeg vi har krav på at vide.

Jeg lagde også mærke til, at hr. Kent Kirk brugte udtrykket, at han regnede med, at nu havde man sikret den nuværende ordning i al fremtid. Mener hr. Kent Kirk, at det vil være et brud på forligsforpligtelser fra Socialdemokratiets side, hvis de, når der er skabt et flertal af Socialdemokratiet og SF, går med til at ændre denne bestemmelse? Det vil jeg gerne have be-lyst.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Det burde være velkendt, at der overhovedet ikke er indgået noget omfattende forlig mellem regeringen og Socialdemokratiet, men at der foreligger en forståelse om en række konkrete punkter. Der er således en forståelse om, hvad der i dette Folketing skal vedtages med hensyn til dette lovforslags ene del, nemlig investeringsmulighederne, hverken mere eller mindre. Det har vi ment var hensigtsmæssigt, fordi det med det flertal, der nu er bag det, og med den forståelse, der har været også fra de tre parter, der har drøftet konkurrencesituationen, kunne være et værdifuldt bidrag til samlet at gøre noget ved landets økonomiske problemer.

Det er, hvad der er at sige om den sag, og der er sådan set ikke noget at føje til ordvekslingen mellem hr. Aage Frandsen og mig om det punkt. Jeg er ikke fornærmet over, at hr. Aage Frandsen stiller spørgsmål, men svaret på det spørgsmål fra min side kendte han, før han stillede det heroppe, men det er selvfølgelig af interesse at få det protokolleret i Folketingets an-aler.

Hvad angår bestemmende indflydelse/ikke-bestemmende indflydelse, må vi henholde os til en allerede kendt praksis, som findes for pensionskasser og forsikringselskaber, som forvaltes af det kommende finanstillsyn fremover.

Endelig bare den hovedbetragtning: Det, der er vigtigt for os i forbindelse med placeringsreglerne, er, at den kapital, der er villig til at tage en risiko og er villig til at vente med en forrentning, taget for erhvervslivet under ét, får væsentlig større muligheder for at gå ind og sørge for at rekonstruere danske arbejdspladser, bevare danske arbejdspladser og skabe nye danske arbejdspladser.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg forstår hr. Lykketofts udtalelser eller manglende udtalelser om et konkret punkt på den måde, at hr. Lykketoft er enig i, at der hermed ikke er »flyttet hegnsplæ«, men at det, det drejer sig om her, er, at erhvervslivet kan få nogle penge i nogle bestemte virksomheder, som man hidtil ikke har kunnet få. Der er altså ikke tale om nogen afgørende ændring, men om, at man bare har, skal vi sige gavnet investeringsmulighederne.

Så må jeg forstå finansministerens tavshed på den måde, at på samme måde som arbejdsministeren har udtalt, at det, arbejdsministeren udtaler, ikke er særlig interessant, er det, finansministeren udtaler, åbenbart heller ikke særlig interessant, og det må vi kunne forstå på den måde, at det, som Socialdemokratiets aftalepartner, forståelsespartner, nemlig regeringen, udtaler om Dyrtidsfonden og ATP-fonden, er ganske uinteressant. Det vil sige, at vi kan forvente, at de udlægninger, der kommer, er dem, hr. Lykketoft skal komme med. Det er en lidt speciel måde, man laver aftaler og har forståelse med hinanden på, og jeg synes, det ville være rart, hvis Socialdemokratiet sikrer sig, at deres forståelsespartner udtrykte noget, som var interessant, og som vi kunne regne med, når de udtrykte sig.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Men finansministeren og hr. Kent Kirk har da mulighed for at få ordet – jeg er sikker på, at formanden ikke vil nægte dem ordet. Hvis ikke jeg hørte meget forkert, hørte jeg hr. Kent Kirk sige, at han regnede med, at nu var dette lagt fast i al fremtid. Det er et udtryk, man bruger om en endda meget bindende aftale, og finansministeren skriver: Et eventuelt flertal i Folketinget – og hvis der skal være sproglig mening i det, må det betyde et eventuelt nyt flertal i Folketinget – kan ikke lave det om.

Jeg er godt klar over, at det er noget, der er besluttet her og nu. Vi er ikke enige i konstruktionen, vi mener, der er en diskriminering af lønmodtagerfondene i det, for det betyder, at det kun er privatkapitalpenge, der kan få bestemmende indflydelse, selv om der er mange lønmodtagerfondspenge investeret.

Hvis vi kan lave det om, når der er skabt et andet flertal herinde, er det jo ikke så slemt endda, men hvis det ikke kan laves om, er der skabt en ny og meget alvorlig situation.

Derfor har jeg været tilfreds med hr. Lykketofts udtalelse, men jeg har altså hørt det modsatte fra forståelsespartnerne.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Hvis hr. Gert Petersen vil være så venlig at læse betækningsbidraget på side 3, så er der ud over den aftale og det lovforslag, vi behandler her, også indgået en aftale mellem LO og DA, hvori man siger: »Der er enighed om, at hvis de hidtidige regler om anvendelse af stemmeretten for ATP's aktiebeholdning i det enkelte selskab ønskes ændret, kan dette ske, såfremt der er flertal i bestyrelsen herfor, men dog således, at såvel et flertal af arbejdsgiverrepræsentanter som et flertal af lønmodtagerrepræsentanter skal stemme for beslutningen.«

Det betyder, hr. Gert Petersen, at Socialdemokratiet og SF, hvis de får et flertal herinde, ikke kan ændre på dette forhold. Det er LO og DA, der skal træffe beslutningen, og de skal være enige om det.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Lovene i dette land laves af Folketinget. Vi synes, at det er godt, at love, der vedtages i Folketinget, specielt når det drejer sig om arbejdsmarkedet, har fuld forståelse blandt arbejdsmarkedets parter. Men det, som hr. Kent Kirk citerede, er ikke det, vi taler om.

Det er et specielt spørgsmål om lønmodtagerindflydelsen, altså spørgsmålet om bestemmende indflydelse. Det vedrører noget andet, specielt når det drejer sig om Dyrtidsfonden. Hvad med den? Det er da trods alt lønmodtagernes egne penge, og der sidder ikke engang arbejdsgiverrepræsentanter i den.

Jeg tror nok, at det, som hr. Kent Kirk henviser til – ud over at det var statsretligt betænkeligt, for at sige det mildt, men hr. Kent Kirk mente nok heller ikke helt det, han sagde – ikke er det, vi diskuterer i øjeblikket, og det, som betækningsafsnittet henviser til.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg har altid forstået, at Socialdemokratiet og SF respekterer de aftaler, som indgås imellem arbejdsmarkedets parter. Det er da helt korrekt, at lovene laves i Folketinget, og aftaler kan omstødes af Folketinget, ingen diskussion om det. Siger den oplysning, vi får nu, at SF ikke vil respektere de aftaler, som indgås imellem LO og DA?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Der er altså stadig væk den forskel mellem ATP og Dyrtingsfonden, som hr. Kent Kirk tilsyneladende ikke er opmærksom på, og som betænkningssafnittet helt klart skelner imellem.

Jeg må spørge hr. Lykketoft, om det så betyder, at hvis DA ikke vil være med til ændringer her, er det altså omsonst, at vi diskuterer, om der kan skabes mulighed for, at et andet flertal efter et folketingsvalg kan lave noget. Det må vi så have klarhed om, fordi jeg forstod hr. Lykketofts tidligere bemærkninger sådan: punkt 1, det var ikke bindende, punkt 2, kommer der et andet flertal, kan vi lave det om. Betyder det, at DA nu kan blokere det? Det er sådan set det, som hr. Kent Kirk mener. Jeg vil gerne have en bekræftelse fra hr. Lykketoft på, at det ikke er tilfældet.

Skrumtsager Skau (V):

Jeg kan forstå, at noget af studiekredsarbejdet også begynder at foregå i salen. Jeg synes, at det ville være meget behageligt, hvis det kunne fortsætte i de grupper, som det er startet i.

Vedrørende forslaget om ATP og LD og de ændringer, som nu et bredt flertal i Folketinget er gået ind for på basis af et socialdemokratisk forslag, føler Venstre, efter at vi nu har fået lugtet en hel masse af de tidsler væk, der var i forslaget, at det er et godt og rimeligt forslag. Det giver ATP og LD mulighed for at investere mere i forskellige virksomheder, afhængigt af, hvad bestyrelsen vedtager. Det er klart, at hensigten med bestyrelsens arbejde hele tiden er at sikre målet med ATP- og LD-fondene, nemlig at sikre os lønmodtagere så god en pension som muligt, når den tid kommer. Formålet er ikke at dirigere dansk erhvervsliv, men at sikre en rimelig pension til indbetalerne.

Men tingene hænger jo sammen. I denne sag er det vigtigt, at ATP og LD kan investere i virksomheder, hvis produktion er afgørende for den ydelse, som lønmodtagerne kan få, når de bliver pensioneret. Derfor synes jeg, at dette forslag med ændringsforslag, som forventes at blive vedtaget i løbet af et par dage, er positivt.

Derved sikrer vi også, at ATP og LD får samme betingelser som de øvrige pensionsfonde, og det føler vi også er rimeligt. Vi føler, at bestemmelsen om bestemmende indflydelse, som Finanstilsynet skal kontrollere og sikre ikke bliver overskredet, er en meget rimelig ordning, og den går vi ind for.

Jeg kan forstå, at SF gerne vil have den bestemmende medindflydelse overført til medarbejderne, uanset at der ikke er en klar sammenhæng mellem kontohaverne og den bestemmende ret. Det går Venstre imod. Hvis SF gerne vil arbejde på den sag, synes jeg, at det skulle arbejde på forslaget om at få yderligere muligheder for kapitalpensioner, hvor man selv investerer, selv har mulighed for at opkøbe aktier og dermed også selv får den bestemmende indflydelse i virksomheden, hvis det er det, man vil.

Jeg føler også, det er meget vigtigt, at ATP og LD kan gå ind på obligationsmarkedet, for det er jo dér, vi har de store optagelser af lån, også til danske virksomheder. Så Venstre kan tilslutte sig det forslag, som ligger her, inklusive de ændringsforslag, der er, og dermed føler vi også at hegnspælene er slået godt fast.

Niels Helveg Petersen (RV):

Ved førstebehandlingen af det socialdemokratiske forslag meddelte Det Radikale Venstre, at vi ikke kunne støtte forslaget i den form, det havde. Der foreligger nu nogle ændringsforslag, som Det Radikale Venstre kan støtte, ligesom vi kan støtte vedtagelsen af lovgivningen.

Ændringsforslagene er resultatet af en lang, lad mig sige konstruktiv dialog om, hvorledes man på den ene side kan give fondene friere placeringsregler, men på den anden side undgå en fondsdominans i dansk erhvervsliv; det sidste er Det Radikale Venstre ikke interesseret i. Fondene er så store, at det meget nemt kan føre til en uheldig kapitalkoncentration, og derfor har man jo også over for den private sektors livsforsikringselskaber og over for pensions-

[Niels Helveg Petersen]

kasserne og lønmodtagernes pensionskasser den bestemmelse, at de ej må have dominerende indflydelse. En tilsvarende bestemmelse gennemføres nu for de store lønmodtagerfonde, og vi synes, der hermed er fundet en god afbalancering af modstående hensyn, både hensynet til friere placementsregler og hensynet til en fremtidig erhvervsstruktur, der ikke bliver fondsdomineret.

Vi er i øvrigt også tilfredse med, at det er et led i betænkningen og i det, der lægges op til, at der skal føres et mere omfattende tilsyn med fondene, således at de bliver så gennemsigtige som muligt – ikke fordi jeg overhovedet antyder nogen form for noget misliebigt, men fordi disse fonde er så store, at det er en offentlig, stærk almeninteresse at få deres virksomhed belyst bedst muligt.

Arne Melchior (CD):

Det har været en meget spændende ordveksling at overvære. Jeg ser sådan på det, at det slet ikke er uinteressant for Folketinget og måske for offentligheden, at noget af det såkaldte studiekredsarbejde også smitter af på debatten her. Indsigt i de tanker, man gør sig rundt omkring, kan da nok være af interesse, og CD vil også gerne bidrage en kende hertil.

Hvad loven her omfatter, er jo helt klart, og debatten har i det sidste stykke tid mest drejet sig om, hvor længe en sådan lov vil være gældende. Den side af sagen skal jeg ikke blande mig i. Men det kan nok have interesse at spekulere på, hvilke tanker de implicerede egentlig gør sig om, hvad man vil på lidt længere sigt. Vil man virkelig ophæve det tosidede forhold, altså part og modpart, ejer- og medarbejdersituationen på virksomhederne? Det har man jo forsøgt visse steder. Der er et landsdækkende dagblad, der udgives her i staden, hvor man har forsøgt det. Jeg synes egentlig ikke, at forsøget animerer ret meget til gentagelse. Jeg erindrer en situation, hvor en tillidsmand i et nordjysk papirfirma havde købt nogle aktier i sit eget firma og blev tvunget til at sælge dem. Jeg kan ikke huske, hvem det var, der tvang ham til det. Jeg tror, det var fagforeningen, der tvang vedkommende til at sælge igen, fordi man sagde, at han ikke kunne sidde på begge stole, på begge sider af bordet så at sige, skønt jeg ellers holder meget af runde borde. Vi kender også en hel række selskaber inden for kooperative virk-

somheder, hvor i virkeligheden dette tosidede forhold og dette samarbejdsforhold, som jo, når det fungerer, er en meget lykkelig ting, har været ophævet, og hvor ejere og medarbejdere er én og samme størrelse. Jeg synes dog heller ikke, dette kan animere til investeringer eller til efterligning.

Derfor føler jeg trang til at benytte lejligheden til at sige, at for CD er det meget afgørende, at der er en ejerside og en medarbejderside. Det er meget frugtbart, at der ikke i overskuelig tid – lad os endelig ikke kigge ud i den længere fremtid, for hvem kan det? Der er så mange ting, der kan ske her i livet – kan forudses en situation, hvor vi vil give afkald på ejernes ret til at lede og fordele arbejdet med det selvfølgelig dertil hørende ansvar og også et ansvar for et tillidsfuldt, åbent samarbejde med medarbejdergruppen.

Jeg vil gerne tilføje til de tanker, der her har været fremsat, at jeg faktisk tvivler på, om det kan være LO's og et arbejderpartis interesse at afskaffe dette tosidede samarbejde i en virksomhed. Jeg skal så sluttelig med glæde hilse de udtalelser, som hr. Niels Helveg Petersen netop har fremsat om, at Det Radikale Venstre ikke ønsker, og det gør CD på samme måde heller ikke, at der skal blive fondsdannelser af så kraftig art, at der bliver tale om en slags nykapitalisme, bare meget mere centraliseret, bare på meget færre hænder, således som vi har set det netop i de kooperative virksomheder. Vi tror ikke, det er noget, der inspirerer til efterfølgelse.

Dohrmann (FP):

Det helt rigtige var naturligvis, om Folketinget hurtigst muligt vedtog at ophæve såvel Lønmodtagernes Dyrtingsfond som ATP. Det synspunkt har vi aldrig lagt skjul på, men vi står desværre ret alene med det.

Da det socialdemokratiske forslag kom til første behandling, gav vi naturligvis vores tilslutning ud fra den betragtning, at når et stort flertal i Folketinget har vedtaget, at pengene skal hobes sammen i disse fonde, må det eneste fornuftige være, at pengene bliver investeret de rigtige steder. Her tænker jeg naturligvis først og fremmest på produktive virksomheder.

Ser vi tilbage på førstebehandlingen, er der først og fremmest to ting, vi erindrer. Den første er naturligvis, at Socialdemokraterne havde

[Dohrmann]

et flertal bag forslaget. Socialdemokraterne kunne have fået deres forslag vedtaget uændret. Det er den ene ting, som er værd at notere sig. Den anden ting, vi skal huske, er den måde, regeringspartierne og først og fremmest arbejdsministeren reagerede på, da Fremskridtspartiet sikrede flertallet. Der var ingen grænser for, hvad de såkaldte borgerlige aviser kunne skrive om dette skrækkelige Fremskridtsparti, som kunne finde på at støtte et socialdemokratisk forslag, og vi hørte flere folketingsmedlemmer fra såkaldte borgerlige partier give udtryk for deres store afsky for, at man overhovedet kunne drømme om sådan noget fra Fremskridtspartiets side.

Vi ved udmærket godt, at det ikke var det, at vi gav vores tilslutning, der chokerede både Socialdemokraterne og også regeringspartierne. Nej, det, vi ødelagde ved at give vores tilslutning, var simpelt hen den dramatik, vi vidste der skulle skabes her op mod jul for at nå frem til dette store, forkromede forlig. Det var lige ved at vælte hele spillet, for det var en af de ting, Socialdemokraterne skulle handle med. Det var aftalt på forhånd, det er jeg ikke et øjeblik i tvivl om, og derfor var vi ved at vælte hele spillet. Vi så jo i øvrigt det samme med lovforslag nr. L 6, 7 og 8, erhvervspakke 1, hvor der også var et flertal, men dér skulle Socialdemokraterne have noget til gengæld. Nej, det har været ét stort spil, men hvorom alting er, så har vi stillet to ændringsforslag til det foreliggende forslag, og vi håber naturligvis, at der kan skabes et flertal for dem. Vi synes, det er helt tåbeligt, når man åbner for, at der kan købes aktier, hvis ikke alle aktionærer har lige ret til at bestemme og til at have medindflydelse.

Vi vil stemme ja til ændringsforslag nr. 1, stillet af regeringspartierne, og så vil vi i øvrigt, når forslaget kommer til tredje behandling, stemme ja til selve forslaget. Men vi synes, det er en underlig fremgangsmåde, at nogle forslagsstillere, som kan få deres forslag igennem Folketinget uden at få det ændret, trækker i land på den måde. O.k., hvis det var blevet ledsaget af, at man havde fundet nogle fejl i selve forslaget, så synes jeg, det havde været en undskyldning, men at begynde at udråbe hr. Svend Auken som den store sejrherre og den store mester i forhandlingens kunst, fordi han har indgået dette forlig med regeringspartierne, er der aldeles ingen grund til.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Hr. Dohrmann omtalte, godt nok i citatform, det skrækkelige Fremskridtsparti. Den karakteristik vil jeg godt tilslutte mig. Jeg kan ikke forstå hr. Dohrmanns udtalelser på anden måde, og jeg tror, han vil erkende – når han læser, hvad han har sagt – at det, Fremskridtspartiet var ude på med sin tilslutning, var, og nu citerer jeg: »at vælte spillet og at chokere«. Det er en rolle, som Fremskridtspartiet og andre partier på de yderste fløje meget tit ynder at spille, for det er altså det mest konstruktive, de kan give sig af med som medlemmer herinde. Jeg synes, at det skal slås nagelfast, at det var, hvad hr. Dohrmann sagde, og det synes jeg klæder ham og hans parti meget dårligt, men det er ikke nyt for os at se dem i den rolle.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Jeg synes efterhånden, at hr. Arne Melchior, der har været herinde i mange år, i det mindste burde have lært at lytte lidt efter, hvad jeg rent faktisk siger. Jeg sagde ikke, at vi tilsluttede os, fordi vi ville vælte spillet. Jeg sagde, hvordan det blev opfattet. Vi gav naturligvis vores tilslutning til forslaget, fordi vi mente, det var rigtigt, bl.a. fordi de milliarder af kroner ikke skal ligge og mugne inde i de store fonde. Det er fuldstændig tåbeligt. Derfor gav i vores tilslutning.

Det, jeg sagde om spillet, var selvfølgelig det, hr. Arne Melchior har medvirket i, nemlig det, at man udadtil vil skabe den store dramatik. Socialdemokraterne havde et forslag, som regeringspartierne var modstandere af, og modsat havde regeringspartierne noget, som Socialdemokraterne var modstandere af, og det var aftalt spil, der foregik. Det har vi da i øvrigt også hørt i dag under de forrige punkter. Man diskuterer ikke det reelle indhold i lovforslagene, det vil man helst ikke tale om, nej, men æren og den eventuelt manglende ære, der kan opstå ved, at man nu begynder at ændre nogle småting og gennemføre nogle forbedringer, accepterer man ikke.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg må på det kraftigste afvise, hvad hr.

[Kent Kirk]

Dohrmann lige har sagt fra denne talerstol: at det var aftalt spil imellem Socialdemokratiet og regeringen. Næh, de politiske kendsgerninger var, at vi under førstebehandlingen måtte konstatere, at der var et mærkeligt flertal bestående af S, SF og Fremskridtspartiet. Jeg har her hr. Glistrups tale under førstebehandlingen, hvor han uden nogen som helst forbehold udtrykker, at både ATP og LD skal have lov til at investere, hvad de vil, i dansk erhvervsliv og have den medbestemmelse, investeringerne medfører. Jeg synes, det er imponerende, at Fremskridtspartiet, som ikke er et af de socialistiske partier i landet – det er det måske blevet – kan gå så langt, som det er gået her.

Dette truende flertal var vi selvfølgelig nødt til at prøve at afbøde, og vi er meget, meget tilfredse med det resultat, vi har nået.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Så skal jeg bare gøre hr. Kent Kirk opmærksom på, at det, han klandrer os andre for at have givet vores tilslutning til, jo er det, han selv er gået med til nu. Til lykke, hr. Kent Kirk!

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Hvis hr. Dohrmann ikke kan se forskel på det, som hr. Glistrup udtrykte under førstebehandlingen, og det, som vi nu behandler, må jeg sige, at så har hr. Dohrmann ikke nogen som helst muligheder for at forstå det politiske i de lovforslag, som vi behandler. Så kan man måske gå ud fra, at hr. Glistrups udtalelser på Fremskridtspartiets vegne simpelt hen var fejludtalelser, fordi man ikke forstår, hvad det drejer sig om.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet til kl. 13.00, hvor vi først går til punkt 20 på dagsordenen: Spørgsmål til ministrene.

Mødet udsat kl. 11.53

Mødet genoptaget kl. 13.00

Man gik til dagsordenens punkt 20, som var:

20) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 310

1) Til indenrigsministeren af:

Jørgen Tved (FK):

»Hvorfor vil ministeren forbyde kommuner at opsigse leveringskontrakter med oliefirmaet Shell?«

Jørgen Tved (FK):

På et tidspunkt, hvor alle anstændige mennesker gør alt, hvad de kan, for at afbryde ethvert samarbejde med apartheidsystemet i Sydafrika, oplever man, at en del kommuner følger det befolkningsflertal, der naturligvis er i deres kommuner, og giver deres lille bidrag til at afbryde alt samarbejde med firmaer, som på en eller anden måde understøtter apartheidsystemet i Sydafrika.

Det kan derfor virke noget overraskende, når indenrigsministeren griber ind og forsøger at få disse kommuner til at genoptage deres forbindelse, altså fortsat få olieleverancer fra Shell.

Jeg vil godt høre, hvad ministerens begrundelse er for hans optræden.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Lad mig først slå fast, at den lov, som Folketinget har vedtaget om forbud mod handel med Den Sydafrikanske Republik og med Namibia, med ganske få undtagelser forbyder al indførsel og udførsel af varer og tjenesteydelser fra/til de to omhandlede lande.

Industriministeriet, der administrerer loven, har meddelt, at A/S Dansk Shell efter det oplyste ikke har handelsmæssige forbindelser med Den Sydafrikanske Republik eller Namibia, som er omfattet af lovens forbud. Kommunerne har derfor ikke pligt til at boykotte A/S Dansk Shell, men kommunerne har imidlertid heller ikke ret til at boykotte A/S Dansk Shell, når der ikke er lovhjemmel hertil. Det er nemlig Folketinget og regeringen og ikke kommunerne, der har mandat til at komme med udenrigspolitiske tilkendegivelser, og når en kommunalbestyrelse udtaler, at den vil opsig sine kontrakter med den begrundelse, at moderselskabet Shell er engageret i Sydafrika, er der tale om en udenrigspolitisk tilkendegivelse. Det er altså ikke en lovlig begrundelse for opsigelse af kontrakter.

[Pia Dahl]

Samfundets omkostninger ved en bestemt undersøgelse eller behandling, der udføres i speciallægepraksis, kan direkte aflæses i speciallægetaksten. Derimod er det åbenbart stadig ikke muligt at få klar og sikker besked om, hvad sådanne undersøgelser eller behandlinger koster alt inklusive, når de udføres på et offentligt sygehus. Disse oplysninger må det kunne pålægges sygehusene at fremskaffe. De er uundværlige for den politiske planlægning og prioritering i forbindelse med planerne om at flytte opgaver fra sygehuse til praksissektor.

Svar (9/12 87):

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

På mange sygehuse arbejdes i disse år med modernisering af registreringssystemerne.

Der eksisterer imidlertid på nuværende tidspunkt ikke *generelt* mulighed for at opgøre omkostningerne ved de forskellige undersøgelser og behandlinger, der udføres på sygehusene. En række sygehuse kan dog på grundlag af omkostningsfordelingsregnskaber beregne gennemsnitlige sengedagspriser for de enkelte kliniske specialer. Herved fremkommer en gennemsnitspris for flere beslægtede undersøgelser og behandlinger.

Sundhedsministeriet er indstillet på aktivt at fremme sygehusenes bestræbelser på at modernisere registreringssystemerne. Et embedsmandsudvalg under Indenrigsministeriet, hvori Sundhedsministeriet har været repræsenteret, har således fremsat en række forslag om bl.a. en forbedret registrering af aktiviteten på sygehusene og de dermed forbundne omkostninger.

Udvalget foreslår således,

– at der sikres en egentlig registrering af sygehusenes ambulatorievirksomhed,

– at der iværksættes et forarbejde til en indførelse af afdelingsbudgetter, der som et minimum indeholder ressourcemæssige og aktivitetsmæssige rammer,

– at der foretages en videreudvikling af produktivitsanalyser, som kan støtte sygehusforvaltningerne og amtsrådene i muligheden for at sammenligne omkostningerne i ét sygehus med et andet.

Forslagene vil inden længe blive genstand for en drøftelse med de kommunale parter i det sundhedspolitiske kontaktudvalg, som er under nedsættelse.

Man gik herefter til dagsordenens punkt 18, der var:

18) Anden behandling af lovforslag nr. L 59:

Forslag til lov om ændring af lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond og lov om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Af Lykketoft (S) m.fl.

(Fremsat 3/11 87. Første behandling 26/11 87. Betænkning 14/12 87).

Der var stillet 9 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Glønborg (KRF):

Ved førstebehandlingen af lovforslaget udtrykte jeg på Kristeligt Folkepartis vegne en positiv holdning over for ideerne om at få penge fra ATP og LD til at virke på god vis i erhvervslivet og over for en spredning af ejendomsretten. Jeg gav udtryk for en vis afstandtagen fra fondsstyring af virksomhederne.

Jeg må sige, at med den udformning, flertallet i udvalget nu har givet lovforslaget, er det et mønstereksempel på fornuftigt samarbejde mellem de anvarsbevidste partier omkring midten.

Når vi går til den slags arbejde, risikerer vi at blive bidt lidt i benene af dem, der ikke vil være med, men jeg synes ikke, at det skal forhindre os i at fortsætte samarbejdet.

Preben Møller Hansen (FK):

Der er nogle, der gerne vil tidligt hjem i aften, men vi andre kan blive her i døgnvis, idet vi mener, at herinde skal vi drøfte de ting, som vedkommer den danske befolkning.

Den debat, vi havde i formiddags, om dette emne, var interessant på flere måder. Den var bl.a. interessant på den måde, at det blev en dialog mellem Socialistisk Folkeparti og Socialdemokratiet. For Socialdemokratiets vedkom-

[Preben Møller Hansen]

mende var det overordentlig vigtigt at gøre rede for, hvorfor de var indgået i samarbejde med borgerskabet om, hvordan man skulle smide arbejderne penge i grams til kapitalen, uden at arbejderne fik nogen som helst form for indflydelse på disse investeringer. For Socialistisk Folkeparti var det afgørende at gøre rede for, at de ikke kunne forstå, at Socialdemokratiet havde indtaget den holdning.

Vi fik under denne diskussion at vide, at der er en studiekreds, hvor SF og Socialdemokratiet sidder og diskuterer forskellige problemer vedrørende de forhold, der eksisterer, og vedrørende den lovgivning, der ønskes etableret her i landet for at sikre, at samfundssystemet stadig væk kan eksistere.

Det bar tydeligt præg af, at der var tale om en studiekreds. På den ene side var der studiekredsdelegerede, som var uvidende, og på den anden side var der studiekredsledere, som var helt på det rene med, hvordan man bar sig ad med at kringle en sådan sag. SF var de nye kursister, der ikke forstod, hvordan deres kammerater manipulerede med dem.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg repræsenterer et parti, der i de sidste halvandet år alle steder, hvor det har været muligt, også i denne folketingsal, har forsøgt at gøre SF opmærksom på, at de bliver taget ved næsen og kørt rundt i manegen af de drevne professionelle politiske repræsentanter. De er dygtige, ingen skal være i tvivl om det, den ros skal de have.

Det, der står tilbage, er den naivitet, SF har udvist i denne sag. Men naiviteten afslører også, at man har et standpunkt, til man tager et nyt. Vi havde en diskussion i går, som var værd at få forstand af. I denne diskussion, der drejede sig om krigsriskotillæg for søfolk, der sejlede i krigsområder, gjorde SF's repræsentant sig til talsmand for, at man skulle være principfast: Når man gik ind for, at der ikke må sejle skibe i det nævnte krigsområde, kunne man ikke i den anden sag gå med til, at de skulle forhøje krigsriskotillægget. Det er da et standpunkt, man kan have, men det er ikke et standpunkt, der præger SF i bred almindelighed.

I betænkningen til dette lovforslag står der til sidst i Socialistisk Folkepartis mindretalsudtalelse:

»Uanset at SF ønsker langt mere vidtgående ændringer, indstiller SF alligevel lovforslaget til vedtagelse uændret. Det skyldes, at de af

flertallet stillede ændringsforslag klart er udtryk for forringelser. Derfor foretrækker SF i den foreliggende situation lovforslaget vedtaget, som det blev fremsat af Socialdemokratiet den 3. november 1987.«

Hvor er principperne? Hvor er det, man står fast? Hvor er det, man har en holdning? Man har jo ingen holdning. Man sejler ude på det oprørte hav uden ror. Man dasker bare rundt fra det ene standpunkt til det andet. Det er faktisk det, der er kendetegnende hele vejen rundt omkring det her lovforslag.

Vi i Fælles Kurs lægger ikke skjul på, at vi har en anden opfattelse. Det, vi er vidne til i den her sag, er, at man i dette Folketing i 1963 med virkning fra 1964 vedtog, at man skulle tilægge sig en hel del af lønarbejdernes penge i den såkaldte ATP-fond. Her er der for nærværende 58 mia. kr., og med virkning fra 1. januar 1988 skal bidraget øges, så at der kommer en tilvækst på 10 mia. kr. om året. Det er lønarbejdernes penge og kun deres penge.

Lønmodtagernes Dyrtidsfond blev vedtaget som en konsekvens af et socialdemokratisk lovforslag, hvor man fratog arbejderne deres overenskomstsikrede dyrtidsordning, med det resultat, at der blev skabt en fond med 27 mia. kr. i.

Tilsammen er der på det nærmeste 75 mia. kr. i disse to fonde. Disse penge ønsker man nu at man uden blusel skal overgive til kapitalen og til deres forvaltningsinteresser, uden at vi får nogen indflydelse overhovedet på disse penge. Jeg kunne godt tænke mig at vide, om der er én eneste aktiespekulant i dette land, der kunne drømme om at investere et milliardbeløb af den størrelse uden at få indflydelse på, hvordan man forvalter disse enorme pengemængder. Men det er åbenbart Socialdemokratiets opfattelse, at man skal stikke sugerøret ned i lønarbejdernes penge og give dem til kapitalen.

Jeg spurgte sidst, da vi diskuterede her, helt konkret, om man vil være venlig at redegøre over for Folketinget og dermed hele det danske folk for, hvor mange millioner kroner man har investeret i danske firmaer, der er gået konkurs. Vi er interesserede i at vide, hvor mange af vores penge man har kastet i grams i firmaer, som er gået konkurs. Vi ved, at i C & G Banken var der investeret 10 mio. kr., og de penge er tabt.

Vi mener, at de mennesker, der sidder og forvalter disse milliardfondes beholdninger, har

[Preben Møller Hansen]

ingen som helst evner i retning af at investere og investere på en måde, så man er sikker på, at det giver gevinst.

Vi har ikke lagt skjul på, at vi er modstandere af de to fonde. Vi har også klart redegjort for, at man bør opløse fondene og udbetale pengene til deres rette ejermænd, nemlig lønmodtagere og pensionister i dette land. Det er deres penge. Ingen skal være i tvivl om det.

Så har man sagt: Vi kan ikke kaste disse mange penge ud, idet det øger omkostningerne og bringer underskuddet på valutabalancen endnu højere op og på handelsbalancen ditto. Det er naturligvis et standpunkt, man kan indtage. Men her i landet har vi en helt konkret sag: Vi mangler boliger en masse, ungdomskollegier, almindelige boliger og pensionistboliger. Var det ikke betydeligt bedre, at man anvendte disse 75 mia. kr. til at bygge de boliger, som vores unge mangler, frem for at kaste penge i gabet på nogle spekulanter, som kan risikere at spekulere på en sådan måde, at alle pengene går tabt?

Det er mit synspunkt og formentlig også hovedparten af danske lønmodtageres synspunkt.

En ting står i hvert fald klart: Fra 1. januar 1988 skal arbejdsgiverne ikke mere indbetale til ATP-Fonden, og som følge deraf må det mindste være, at man sætter sig ned og gennemfører det ønske, som SF har givet udtryk for, nemlig at arbejdsgiverrepræsentanterne bliver fjernet fra bestyrelserne. Jeg er på det rene med, at sådan noget ikke vil ske, idet der i bemærkningerne helt klart og helt enkelt står – det har SF ikke fattet noget som helst af, og det er så deres sag:

»Der er enighed om, at hvis de hidtidige regler om anvendelse af stemmeretten for ATP's aktiebeholdning i det enkelte selskab ønskes ændret, kan dette ske, såfremt der er flertal i bestyrelsen herfor, men dog således, at såvel et flertal af arbejdsgiverrepræsentanter som et flertal af lønmodtagerrepræsentanter skal stemme for beslutningen.«

Dermed er der i realiteten vetoret; der kan ikke ændres ved tingene.

Derfor burde SF stille sig på linje med Fælles Kurs og sige: Vi går imod disse forslag, og vi går ind for, at pengene bliver udbetalt til de mennesker, hvis penge det virkelig er, nemlig lønmodtagerne og pensionisterne her i landet.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

I forventning om, at der ikke er brug for en stor anden omgang, vil jeg komme med et par ganske korte kommentarer.

Senest var hr. Preben Møller Hansen inde på de aftaler, der er truffet i ATP's bestyrelse om udøvelsen af stemmeretten. Det vil jeg godt kommentere, også i forhold til, hvad hr. Aage Frandsen spurgte mig om på et tidligere tidspunkt, hvor jeg ikke havde lejlighed til at replikere.

Det, der står i betækningsbidraget om ATP, er blot og bart en konstatering af, hvordan ATP's bestyrelse indbyrdes har aftalt at de skal udøve deres stemmeret i en given situation. Det har intet at gøre med, hvad et kommende Folketing efter et valg måtte finde på at lave af lovgivning om disse institutioners placeringsmuligheder.

Jeg tror, det er vigtigt at holde fast ved, at sådan forholder det sig. Der står ikke andet i betænkningen. Det, der står i betænkningen, skal vi ikke forholde os til. Det er den aftale, de har indgået i bestyrelsen om, hvordan de udøver stemmeretten under de gældende regler.

Og så vil jeg bare bekræfte vores interesse i demokratiske eksperimenter med medarbejderindflydelse. Vi tror, at det vil frigøre en vældig skaberkraft, mange ideer, at man på mange forskellige måder inddrager medarbejderne. Vi håber, at den del af lovforslaget, som nu går tilbage til udvalgsbehandling, kan være i hvert fald afsæt for, at man kommer i gang med den slags eksperimenter, måske på den måde, vi har foreslået, måske på andre måder.

Og så vil jeg afslutningsvis bare sige, at vi synes, det er vigtigt at give disse investeringer fra fondenes side større muligheder end hidtil, også fordi, hr. Preben Møller Hansen, f.eks. Lønmodtagernes Dyrtidsfond har vist forbøffende god evne til at få en fornuftig afkastning af de investeringer, man har gjort. Derfor er det vigtigt for, at lønmodtagernes penge kan anbringes ordentligt, men også for, at beskæftigelsen kan blive forøget.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Jeg vil gerne spørge hr. Lykketoft, om han her fra denne talerstol vil meddele, hvor de ge-

[Preben Møller Hansen]

vinster er trukket hjem for Lønmodtagernes Dyrtidsfonds investeringer. Jeg har her fra denne talerstol nævnt, at man i C & G Banken tabte 10 mio. kr. Jeg kan supplere med, at man på Gedser-Travemünde-ruten tabte et millionbeløb. Jeg vil meget gerne have at vide, hvor man har tjent penge, når man har investeret arbejderens penge i Lønmodtagernes Dyrtidsfond.

Jeg gik mere herop for at få at vide, om jeg har forstået det rigtigt: Er der mellem Socialdemokratiet og regeringen indgået en bindende aftale om, at der ikke kan ændres ved denne lovgivning i den periode, hvor den regering, vi har nu, bliver siddende? Man sagde også, at man kunne ændre ledelsesformerne efter nytår. Er det efter nytår 1987? Er det efter nytår 1991? Vi har ikke fået nogen klaring på dette.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg kan bekræfte, at hr. Preben Møller Hansen vil kunne finde svarene på de spørgsmål, der just er stillet, ved at læse referaterne af de forhandlinger, der blev ført i formiddags.

I øvrigt stillede hr. Aage Frandsen mig for snart længe siden nogle spørgsmål, som jeg også har haft lejlighed til at forholde mig til i de skriftlige svar og i et samråd. De svar, jeg har givet i det samråd, var faktisk så præcise, at et flertal ønskede, at de skulle optrykkes i betænkningen. Derfor er svarene at finde midt på side 3 i betænkningen. Jeg skal ikke gengive det hele, det hele er gældende, men det, der specielt interesserede hr. Aage Frandsen, drejede sig om Finanstilsynet. Der står på side 3:

»Finanstilsynets administration af begrebet »ikkebestemmende indflydelse« vil finde sted i overensstemmelse med forsikringslovens § 6.«

Så siger hr. Aage Frandsen: Jamen flertallet bør i Folketinget tilkendegive, hvad det betyder. Man bør give vejledning til Finanstilsynet. Det gør vi sandelig også, for som hr. Lykkesoft udtrykte det – jeg tror, det er ganske ordret citeret – ønsker vi, at den kendte praksis om bestemmende indflydelse skal videreføres. Det er flertallets vejledning til Finanstilsynet. Så simpelt er det.

Hr. Aage Frandsen var også inde på, at der er en forskel mellem LD og ATP. Det er korrekt. Der er bl.a. den forskel, at LD's kapital og kapitaludvikling er en given størrelse, og om nogle få år bliver der ingen tilvækst, men en nedgang, fordi man udbetaler af midlerne, hvorimod ATP-midlerne vil være stadig stigende.

Det er grunden til, at vi fra regeringens side lægger ganske meget vægt på den enighed, der er i ATP's bestyrelse mellem LO og DA, om, hvordan man vil forvalte stemmeretten. Det synes vi er en vigtig enighed. Den enighed er ikke nødvendigvis begrænset til den periode, hvor lovgivningen – som hr. Lykkesoft rigtigt formulerede det – står fast, nemlig i indeværende valgperiode. Det er klart, at Folketinget kan omgøre sådanne beslutninger, Folketinget kan give andre regler.

Det, der er vores tryghed ved den aftale, den forståelse, der er etableret i ATP's bestyrelse, er, at vi ser normalt helst, at LO og DA og et bredt flertal i Folketinget er enige, når der skal laves ændringer i denne lovgivning. Selv om LO og DA ikke som helhed har taget stilling til lovforslaget, er det mit indtryk, at der er forståelse for det lovforslag, der nu bliver vedtaget af et bredt flertal. Det synes jeg er et godt og sundt princip.

Derfor skal jeg bare udtrykke min tilfredshed med det forhandlingsresultat, den forståelse, vi er nået frem til. Jeg synes, det er konstruktivt og perspektivrigt.

Aage Frandsen (SF):

Det skal selvfølgelig ikke nægtes, at det er ret bekymrende, når også regeringspartierne og regeringen på dette område er tilfredse med resultatet. En af grundene til, at vi er bekymrede for det resultat, man er nået frem til, er, at regeringen er tilfreds med det og med selve resultatet.

Men jeg mener alligevel, at det er værd at notere nogle ting, som er kommet frem i dag. For det første har det ikke bindinger med henblik på, hvad et andet flertal senere kan finde på. Det er for os meget, meget afgørende.

Det andet er, at der ikke er hugget nogen hegnsplæne ned, sådan at vi ikke kan flytte hegnet igen – for nu at bruge de udtryk, både finansministeren og hr. Svend Auken har anvendt i den her forbindelse: Omvendt må vi sige, at der er ingen, der heroppefra i dag har villet sige, at man har flyttet hegnet i den rigtige retning. Man har flyttet det på en eller anden måde, lidt frem og lidt tilbage. Det er det, det drejer sig om i det her tilfælde.

Jeg mener også, det er vigtigt at konstatere, at det, som står i betænkningen på side 3, som flertallet har tilsluttet sig, om aftalerne i ATP-

[Aage Frandsen]

bestyrelsen, heller ikke giver nogen bindinger. Det er også vigtigt at konstatere.

Det, som havde været ønskeligt for os, var lidt mere præcist – jeg ved godt, at jeg ikke får noget svar på det område nu – at få at vide, hvordan Finanstilsynet skal praktisere det, og få lidt mere præcist konstateret, om de bemærkninger, arbejdsministeren kom med i Børsen den 11. december, er udtryk for en tilstand, vi kan forvente, eller de ikke er det. Det lader vi så ligge.

Der er noget, vi ikke rigtig har fået frem, og det er sådan set ikke Socialdemokratiets fejl, næh, det er Det Radikale Venstres fejl. Under første behandling anlagde Det Radikale Venstre det syn på det her område, at det skulle være muligt at gå betydelig længere i retning af at give de ansatte indflydelse på de penge, der placeres. Det var det, Det Radikale Venstre sagde. Socialdemokratiet har bekræftet, at de er interesseret i, at vi arbejder videre med det. Men Det Radikale Venstres ordfører, hr. Niels Helveg Petersen, er ikke gået ind på den problemstilling. Det synes jeg er lidt trist, for det var De Radikale, der bebrejdede Socialdemokratiet, at de ikke var gået langt nok, og det gjorde vi også.

Derfor synes jeg, det var rart i dag at få en tilkendegivelse fra De Radikale om, at med hensyn til at give de ansatte større indflydelse og demokratisere på gulvet via Dyrtidsfonden og via ATP-fonden, står man ved det, og det er noget, vi kan gå i gang med lige efter nytår. Ellers må man stille sig spørgsmålet: Hvad er al den megen snak om demokratisering og demokrati, vi tit hører fra Det Radikale Venstre, værd?

Vi skal fra Socialistisk Folkeparti indstille, at samtlige ændringsforslag bliver forkastet. Vi mener, det klart er en forringelse af det, der lå fra Socialdemokratiets side. Det havde der været flertal for, hvis Socialdemokratiet havde opretholdt det. Det har de ikke.

En gang imellem må man sige, at selv om vi ønskede noget, der er meget mere vidtgående, må vi være tilfredse med noget, der er mindre. Jeg håber, at det en skønne dag også går op for Fælles Kurs – hvis de er her så længe – at det også er en vej at gå i politik at opnå noget, selv om man ikke opnår det hele.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

I går havde SF altså en anden opfattelse, da det drejede sig om krigsrisikotillæg, men sådan kan man have jo have et nyt standpunkt fra den ene dag til den anden. Men lad det nu ligge.

Jeg spurgte arbejdsministeren ved første behandling af dette forslag, om han ville være venlig at komme med en redegørelse om de firmaer, der var investeret i med lønmodtagerpenge, og som var gået fallit, således at vi havde tabt pengene. Det har interesse for folk at vide helt konkret, hvilke firmaer den direktør, som nu er næstformand i Socialdemokratiet, har været med til at investere i. Jeg har selv nævnt nogle, men der er også Dansk Klimatisk Fiskeindustri, hvor der er tabt millioner af kroner. Vi er interesseret i en fuldkommen redegørelse om, hvor mange konkursramte firmaer direktør Poul Nyrup Rasmussen, der nu er næstformand i Socialdemokratiet, har været med til at investere i.

Jeg spurgte hr. Lykketoft om noget nær det samme, men hr. Lykketoft ønskede åbenbart ikke at svare på de stillede spørgsmål. Det må tilskrives den omstændighed, at man ikke ønsker, at det skal komme på skrift i Folketingstidende, så det kan bruges til en oplysningskampagne rundt omkring i landet om, hvordan man har snydt og bedraget arbejderne her i landet.

Med hensyn til hr. Aage Frandsen vil jeg gerne spørge, om han er meget indskrænket, eller om der er tegn på mindre forståelse af, hvordan man gebærder sig i politisk virksomhed.

Det, hr. Aage Frandsen giver udtryk for, er, at der ikke er nogen bindinger mellem Socialdemokratiet og den borgerlige regering i spørgsmålet om de forslag, der behandles her. Sådan som vi forstår det, er der bindinger, idet der ikke kan ændres ved nogen af tingene, så lang tid denne regering bliver siddende, og den kan altså sidde frem til 1991. Det vil sige, at der er en binding.

Efter et valg ser Folketinget helt anderledes ud, så kan det være en hr. Aage Frandsen slet ikke er her til den tid.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Ja, man skulle næsten tro, der blev udbetalt

[Jørgen Tved]

julegratiale. Jeg ser, alle medlemmer er på vej til deres pladser.

SF gav udtryk for bekymring over, at regeringen sluttede op om dette forslag. Det kan jeg godt forstå at SF giver udtryk for. Jeg vil godt stille hr. Aage Frandsen et direkte spørgsmål.

Jeg var som ung smedesvend med til at bekæmpe indførelsen af ATP. Vi sagde dengang, at det var et bedrag over for lønmodtagerne, fordi vi skulle betale denne ordning med tilbageholdenhed over for lønkrav i en overenskomstsituation. Vi fik at vide dengang, at det ville betyde ganske væsentlige forbedringer af vore pensionsforhold, når ATP-loven begyndte at virke.

Nu vil jeg godt spørge hr. Aage Frandsen: Er det ikke et bedrag, når man indfører en opspæringsordning og så overlader spekulanterne vore penge, for at de kan jonglere med dem efter forgodtbefindende? Det er jo det, der er formålet med dette lovforslag.

Jeg opfatter det som et bedrag og kan som sagt godt forstå den bekymring, der er i SF. Jeg vil godt have at vide, om hr. Aage Frandsen ikke føler, at man bedrager de arbejdere, som man dengang sagde til: Hold jer tilbage med lønkrav, så skal I se. De steget duer kommer farende ind i gabet på jer, når I når pensionsalderen.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg vil gerne sige til hr. Aage Frandsen, at Det Radikale Venstre finder det væsentligt fortsat at arbejde med ideer om, hvorledes man kan øge medbestemmelsen i virksomhederne for de ansatte. Og det vil vi gøre også efter denne debat.

Vi har endnu ikke set forslag fra Socialdemokratiet, heller ikke det, der ligger i det oprindelige forslag her, som vi kan tilslutte os, som vi kan acceptere, men jeg udelukker da ikke, at man i et videre arbejde kan finde frem til forslag, der kan bruges.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Til hr. Niels Helveg Petersen vil jeg sige, at jeg er da tilfreds med svaret, så langt som man kunne forvente at vi kunne komme i dag. Problemet var jo altså, at der slet ikke var nogen

kommentarer til det i første omgang, så man kunne frygte en tilbagetur for De Radikale på det område.

Det vil så sige, at vi regner med, at lige så snart vi kommer på den anden side af nytår, kommer vi alle sammen, Socialdemokratiet, SF og De Radikale, med forskellige udspil til, hvordan det her kan løses, for det er noget, vi alle sammen mener skal løses. Socialdemokratiet er kommet med et udspil. Vi synes ikke, det var rigtigt. Det gjorde I ikke. Så har vi begge to, De Radikale og SF, en forpligtelse til at komme med vores udspil. Vi afventer, hvad der kommer fra De Radikale.

Så til Fælles Kurs. Det er lidt besværligt, for det er den samme tale hver gang, I kommer med, og vi ved, at den kommer hver gang. Jeg har ikke oplevet endnu at være på denne talerstol, uden at Fælles Kurs strømmer op, og det er sådan set ligegyldigt, om de ved, hvad vi vil sige, så er de her. Så kommer de, fordi de skal sige noget.

Fælles Kurs' væsentligste opgave herinde er at kritisere Socialistisk Folkeparti. Det har vi fundet ud af, og det må vi så tage med. Det er ligegyldigt, hvad der bliver sagt, for Fælles Kurs ønsker ikke at forstå det på den måde, for det passer ikke ind i den sammenhæng, de gerne vil se.

Det, hr. Lykketoft sagde, var udtrykkeligt, at der ikke er tale om noget bindende forlig, og så ved vi godt, hvad det betyder. Det betyder, at lige så snart der er et flertal i Folketinget, der vil ændre det, så kan vi ændre det. Det flertal eksisterer ikke i dag, så det er ganske uinteressant at diskutere det. Når vi taler om, hvad der skal ske efter nytår, er det ikke med hensyn til stemmerettens mulighed for at anvendes, men så er det med hensyn til demokrati.

Så du skal altså forstå – undskyld, hr. Preben Møller Hansen skal somme tider forstå tingene adskilt fra hinanden. Du skal læse bedre på lektionen.

Den fg. formand (Nørgaard-Sørensen):

Man kan jo godt gentage fejlen to gange.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Der var nogle, der kaldte en vis person en kuglestøde. Det kunne jeg selvfølgelig ikke drømme om. Det ville ligge mig totalt fjernt.

[Preben Møller Hansen]

På den anden side må det være en spåmand ud over alle grænser, idet den pågældende påstår, at der ikke er et flertal. Hvem siger det? Det er jo ikke prøvet. En betingelse for at kunne udtale sig på den måde er, at man har prøvet tingene. Det vil nok være klogt at lade være med at påstå noget, uden at man overhovedet ved, hvad det drejer sig om.

For vort vedkommende ved vi udmærket, at der kunne skabes et flertal, men det ligger nu en gang sådan, hr. Aage Frandsen, at det, der indgås her, er bindende for finansloven 1988. Det har jeg lige fået bekræftet af formanden for Socialdemokratiet, hr. Svend Auken, så det må vel stå ved magt.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Med al mulig fare for, at medlemmerne nu forlader salen, kan jeg meddele, at jeg lige har fået oplyst, at der slet ikke bliver udbetalt noget julegratiale i år ud over til de medlemmer, som er arbejdsgivere.

Så skal jeg så sige til hr. Aage Frandsen, at jeg spurgte direkte, om ikke SF opfatter det, der er ved at ske med ATP-midlerne, som et bedrag. Jeg kan huske, at jeg sammen med kolleger i Dansk Smedeforbund, det, der nu hedder Dansk Metal, kæmpede mod denne ordning, da den skulle indføres. Vi brugte stort set de samme argumenter. Ikke en eneste ville dengang vove at påstå, at arbejdsgiverne skulle have vores penge at spekulere med. Var det ikke et bedrag? Er det ikke et bedrag, det, man foretager nu?

Den fg. formand (Nørgaard-Sørensen):

Så får hr. Aage Frandsen ordet for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Når jeg ikke nåede at svare hr. Jørgen Tved på hans spørgsmål sidste gang, hænger det sammen med, at min taletid var udløbet. Det er nu engang sådan, at når man skal debattere med en to-tre stykker på én gang, har man svært ved at nå det. Det håber jeg hr. Jørgen Tved kan forstå.

Så til hr. Preben Møller Hansen med hensyn til, hvad der er flertal for. Det viser sig ved afstemningen lige om et øjeblik.

For hvis det viser sig, at der er flertal for at opretholde det socialdemokratiske forslag, så er der flertal, ellers er der ikke. Skal vi så ikke prøve at tælle stemmerne, og mon ikke også hr. Preben Møller Hansen, i hvert fald ved hjælp af tavlen, kan se resultatet?

Og så til hr. Jørgen Tved. Det, der skete i 1964 med indførelsen af ATP, var, at det blev gennemført uden om overenskomsten, det er korrekt. Det var på baggrund af helhedsløsningen i 1963. Men der er jo lavet mange overenskomster siden, bl.a. også hvor man selv har været med til at forhøje ATP. Det er en del af aftalerne. Det kan jeg jo ikke stille ret meget op over for, når man fra forhandlingsparternes side, altså også fagbevægelsens side, har godkendt forhøjelsen af ATP.

Det ændrer ikke ved, at vi helt afgjort mener, at ATP-fonden skal ændres med hensyn til sammensætningen. Det er derfor, vi har fremsat et forslag i Folketinget om, at arbejdsgiverne skal ud af bestyrelserne, og så venter vi selvfølgelig, at hr. Jørgen Tved i denne forbindelse som en ren undtagelse kan støtte et forslag fra SF.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes, idet 9 stemte for, 78 imod; 46 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 om *deling af lovforslaget* i 2 lovforslag:

A. Forslag til lov om ændring af lov om Lønmodtagernes Dyrtingsfond og lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension. (Investeringsregler) omfattende

§ 1, indledningen og nr. 1-3, § 2, indledningen og nr. 1-3 samt § 3.

B. Forslag til lov om ændring af lov om Lønmodtagernes Dyrtingsfond og lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension. (Styrket samarbejde i virksomhederne) omfattende

§ 1, indledningen og nr. 4, § 2, indledningen og nr. 4 samt § 3

vedtoges uden afstemning.

Der foretoges derefter afstemning vedrørende *det under A nævnte lovforslag*.

Ændringsforslag nr. 4-6, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 7-9, § 2, således ændret, og § 3

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets [lovforslag A's] overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Nørgaard-Sørensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der foretoges endelig afstemning vedrørende *det under B nævnte lovforslag*.

§§ 1-3

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets [lovforslag B's] overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Nørgaard-Sørensen):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

19) Tredje behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 1988.

Af finansministeren (Palle Simonsen).

(Fremsat 6/10 87. Første behandling 15/10 87. Betænkning 28/10 87. Anden behandling 24/11 87. Tillægsbetænkning 25/11 87. Bilags-hæfte nr. 1, 2 og 3 til tillægsbetænkningen.

I tillægsbetænkningen er stillet 440 ændringsforslag. (Nr. 1-19, 21-76, 78-108, 110-202, 204-214, 216-256, 258-297, 299-300, 302-381, 383-412, 414-445 samt 28a, 213a, 213b, 309a og 439a).

Uden for tillægsbetænkningen er der den 25/11 87 stillet 35 ændringsforslag af Berlau (FK) m.fl. (Nr. 446-480).

Uden for tillægsbetænkningen er der den 3/12 87 stillet 257 ændringsforslag af finansministeren. (Nr. 481-737).

Uden for tillægsbetænkningen er der den 4/12 87 stillet 3 ændringsforslag af Bilgrav-Nielsen (RV). (Nr. 738-740).

Uden for tillægsbetænkningen er der den 9/12 87 stillet 2 ændringsforslag af Bilgrav-Nielsen (RV). (Nr. 741 og 742).

Uden for tillægsbetænkningen er der den 10/12 87 stillet 2 ændringsforslag af Bilgrav-Nielsen (RV). (Nr. 743 og 744). (Omtrykt).

Uden for tillægsbetænkningen er der den 10/12 87 stillet 5 ændringsforslag af Baadsgaard (S), Ingerlise Koefoed (SF) og Bilgrav-Nielsen (RV) m.fl. (Nr. 745-749).

Uden for tillægsbetænkningen er der den 11/12 87 stillet 41 ændringsforslag af finansministeren. (Nr. 750-790).

Uden for tillægsbetænkningen er der den 11/12 87 stillet 5 ændringsforslag af Baadsgaard (S) m.fl. (Nr. 791-795).

Uden for tillægsbetænkningen er der den 11/12 87 stillet 6 ændringsforslag af finansministeren. (Nr. 796-801).

Uden for tillægsbetænkningen er der den 15/12 87 stillet 1 ændringsforslag af Baadsgaard (S), Ingerlise Koefoed (SF) og Bilgrav-Nielsen (RV). (Nr. 802).

Uden for tillægsbetænkningen er der den 15/12 87 stillet 1 ændringsforslag af finansministeren. (Nr. 803)).

Den fg. formand (Nørgaard-Sørensen):

Ud over de på dagsordenen anførte ændringsforslag er der endvidere den 15. december 1987 uden for tillægsbetænkningen stillet 1 ændringsforslag af Baadsgaard (S), Ingerlise Koefoed (SF) og Bilgrav-Nielsen (RV) m.fl. (Nr. 804).

Ændringsforslag nr. 802-804 kan kun med Tingets samtykke behandles i dette møde. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg Tingets samtykke som givet. (Ophold). Det er givet.

Finansministeren har meddelt mig, at han ønsker at tage følgende ændringsforslag tilbage:

Nr. 17, 22, 23, 46, 51, 68, 69, 72, 78, 82, 90, 111, 112, 115, 116, 120, 131, 140, 143, 145, 146, 169, 170, 173, 207, 208, 212, 213, 219, 226, 232, 294, 343, 345, 354, 355, 357, 364, 367, 368, 372,